

واکنش سریع هنگام وقوع زلزله می تواند شما را از جراحات احتمالی محافظت کند. حداقل دوبر در سال پناه گیری را تمرین کنید.

چطور پلاستیک کمتری استفاده کنیم؟

پلاستیک در کنار بوم‌ها، جزو کشفیات و اختراعات آسیب‌رسان علمی است که توسط دانشمندان اختراع شده‌است. پلاستیک کل‌رادر بدترین تأثیر را روی زمین ایجاد می‌کند، چرا که مواد شیمیایی زیان بخشی تولید می‌کنند و وقتی آب در این زمین‌ها جاری می‌شود و به سفره‌های آبی می‌رسد، آن را نیز آلوده می‌کند. در واقع ما راهی برای مردن کشف کرده‌ایم. تا به امروز گزارش شده‌است که وقتی کیسه‌های پلاستیکی را به داخل آب می‌اندازیم یا روی زمین‌های کنیم، بیش از ۲۶۰ گونه جاندار می‌میرند یا در پلاستیک‌ها محبوس می‌شوند. پلاستیک‌های تجزیه پذیر در بلندمدت تجزیه می‌شوند، اما موجب تولید گاز متان می‌شوند که نقش اصلی در گرم شدن کره زمین دارد. ما می‌توانیم از روزنامه‌های قدیمی برای بسته‌بندی، از کیسه‌های کتفی به عنوان کیسه حمل و از بطری‌های شیشه‌ای یا کتفی به جای بطری‌های پلاستیکی استفاده کنیم. حتی اگر از کیسه‌های پلاستیکی استفاده مجدد کنیم، بهتر از این است که هر بار از یک پلاستیک جدید استفاده کنیم، با این کار مقدار پلاستیک مورد استفاده کاهش یافته و خطرات آن نیز به نسبت کمتر می‌شود.

چند نکته آموزشی درباره مراقبت از طبیعت در گفت‌وگو با یک کارشناس محیط زیست

تولید کمتر زباله مهمتر از نریختن آشغال در طبیعت

است، تا می‌توانیم در سفرها زباله کمتری تولید کنیم. به بیان دیگر، مهمتر از نریختن زباله، تولید کمتر زباله است. مهمترین اصل رعایت اخلاق محیط‌زیستی در سفرهاست. «اولادزاد می‌گوید: «تا جایی که می‌توانیم به طبیعت و اجزای آن چه در جنگل و دریا و چه در شهرها و مواجهه با آثار باستانی و تاریخی بازرش، مثل یک انسان به همه چیز احترام بگذاریم. اول به خودمان، بعد به دیگران گوشزد کنیم به هیچ عنوان وارد سبزه‌ها و جنگل‌ها نشویم. اگر در مسیرهای جنگل‌ها حرکت می‌کنیم، آهسته عبور کنیم، مراقب حیوانات باشیم؛ تلفات حیوانات در این روزها زیادتر می‌شود. کاری کنیم هم طبیعت در آسیب‌ناشد و هم خودمان در آرامش باشیم.»

اولادزاد چند قدم عقب‌تر می‌رود و به خانه‌تکانی‌های پیش از سال نو و تولید زباله‌های بیشتر در این روزها اشاره می‌کند: «حجم بسیار زیادی از لوازم خانه هستند که در روزهای خانه‌تکانی تبدیل به زباله می‌شوند، در حالی که می‌توان با فکر بهتر و برنامه‌ریزی دقیق‌تر آنها را برای استفاده به دست نیازمندان رساند و از حجم زباله‌ها کاست. در سفرها هم وظیفه انسانی هر فرد این است که وقتی وارد طبیعت شد، زباله‌اش را در دامن طبیعت رها نکند.» این کارشناس محیط‌زیست با بیان این نکته می‌گوید: «اما چیزی که شاهدش هستیم، برعکس است. با توجه به این بی‌فکری‌ای که نسبت به گسترش جاده‌ها به خصوص در شمال کشور و تعدد لاین‌های جاده‌ای شده است، شاهد افزایش مسافرت‌های بین‌شهری در این مناطق هستیم و طبیعت میزبان شمار بیشتری از مردم است. در هر منطقه‌ای به ابعاد محل‌های دفن زباله اضافه می‌شود میزان زیادی زباله در صنعت اضافه می‌شود و آسیب به طبیعت بیشتر می‌شود؛ مثلا اگر بخواهیم شمال کشور را در نظر بگیریم، محل دفن زباله زیادی نداریم و زباله‌ها به صورت عادی در طبیعت رها می‌شوند. پس چاره چیست؟» اولادزاد می‌گوید: «تنها راه چاره این

با او تماس می‌گیریم تا درباره نکته‌های محیط‌زیستی صحبت کنیم، اولین واکنشش این است که چندین سال است در این روزها دغدغه محیط‌زیست مطرح می‌شود؛ هر سال گفته‌ایم، امسال هم می‌گوییم ولی چه فایده مردم ما کمتر به این نکته‌ها توجه می‌کنند. شاید حق دارند؛ با وجود فرهنگ‌سازی‌های بسیار زیاد چنددرصد از مردم نکته‌های حفظ محیط‌زیست را رعایت می‌کنند؟ مثلا ما پس از صرف یک فنجان چای در کنار جاده، لیوان یک‌بار مصرف را کجا می‌اندازیم؟ چه تعداد از ما زباله‌هایمان را در کیسه زباله نگه می‌داریم تا یک سطل زباله پیدا کنیم؟ هر چیزی را باید از خودمان شروع کنیم؛ تا اول به خودمان بعد به دیگران بهداشت مربوط به محیط‌زیست را یاد دهیم. رها کردن زباله‌ها و پلاستیک‌ها در محیط نه تنها باعث تکثیر پشه‌ها و باکتری‌ها و میکروب‌های دیگر می‌شود بلکه خاک را هم آلوده می‌کند.

متأسفانه بیشتر مردم فکر می‌کنند پاکیزگی صرفا مخصوص خانه است و با همین پیش‌زمینه فکری به راحتی زباله‌هایشان را در جاده می‌اندازند. این تفکر مثل این است که فرد بخششی از خانه‌اش را پر از زباله کند، بدون این که آن فضا را بخشی از خانه‌اش بداند.

راضیه زرگری مسئولیت حفظ محیط‌زیست صرفا وظیفه فعالان این حوزه نیست؛ هر انسان به‌عنوان یکی از ساکنین کره‌خاکی در برابر محیط زندگی‌اش مسئول است، فرهنگ‌سازی در مورد این که به طبیعت احترام بگذاریم و مراقب محیط‌زیستی که در آن هستیم، باشیم، به روش‌های مختلف انجام شده و می‌شود؛ اما این که واقعا مردم نکته‌های تهدیدکننده محیط‌زیست را رعایت می‌کنند، مهمتر است. از دفع صحیح زباله در طبیعت تا استفاده کردن از وسایل حمل‌ونقل عمومی به جای خودروی شخصی. فعالان محیط‌زیست معتقدند هرکسی باید در حد توان خود برای کاهش تمام احتمالات از دست رفتن این خانه زیبا و چیزهایی که در آن قرار دارد، بکوشد و در این میان شاید ماه‌های بهار و تابستان که درصد زیادی از مردم سفر می‌کنند، فرصت خوبی برای یادآوری مهمترین نکته‌های آموزشی در این رابطه باشد. فعالان محیط‌زیست حتی اگر بی‌توجهی و بی‌مهری بعضی از مردم در رفتار با طبیعت را ببینند هم، از گوشزد کردن نکته‌های مهم دلسرد نمی‌شوند؛ چرا که فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن هر رفتار درستی در جامعه به آموزش و تمرین و تکرار چندباره نیاز دارد.

سهیل اولادزاد، کارشناس محیط‌زیست است. وقتی

آموزش‌های کاربردی درباره مراقبت از محیط زیست در سفر

مراقب میزبان باشیم

شهروند | طبیعت در سفر میزبان ماست، چه خوب می‌شود یاد بگیریم میهمان خوبی باشیم و به حقوق میزبان احترام بگذاریم. به یاد داشته باشیم، بهترین عبادت و بندگی پروردگار، استفاده صحیح از نعمت‌هاست؛ زمین، دریا، جنگل و رودخانه همه و همه از نعمت‌های بزرگ پروردگار برای استفاده انسان‌ها هستند و این ما هستیم که باید قدر این نعمت‌ها را بدانیم و خودخواهانه با محیط پیرامونمان رفتار نکنیم. با مسئولیت‌پذیری و احساس وظیفه نسبت به طبیعت، خودمان هم احساس بهتری پیدا می‌کنیم. مواردی کوتاه اما کاربردی هستند که شاید بسیاری به آنها دقت نمی‌کنند، ولی توجه به همین ساده‌ترین‌ها می‌تواند تا حد زیادی طبیعت را از آسیب‌های انسان ساز دور کند و عمرش را بیشتر.

- کمترین زباله را تولید کنید؛ در سفرهای خود از مواد، وسایل و مواد غذایی استفاده کنید که کمترین زباله را تولید کند.
- زباله‌ها را جمع‌آوری کنید و به سطل زباله بیندازید؛ تا جای ممکن زباله‌های خود را تا شهر و تا نزدیک‌ترین سطل زباله حمل کنید. می‌توانیم با کمترین هزینه (همراه داشتن کیسه زباله) زباله‌های خود را جمع‌آوری کنیم و به نزدیک‌ترین سطل زباله در مسیر بیندازیم.
- چهره طبیعت را زشت نکنید؛ زباله‌های تر خود را با فکر برگشت پذیر بودن به طبیعت و قابل بازیافت بودن آن، در طبیعت رها نکنید، چهره زیبای طبیعت را برهم نزنیم.
- هیچ اثری در طبیعت برجای نگذارید؛ سعی کنید همان‌گونه که به طبیعت وارد می‌شوید به همان صورت طبیعت را ترک کنید، به آن معنی که افراد بعدی فکر کنند، کسی به آن جا راه نیافته‌است.

- احساس مسئولیت داشته باشید؛ در صورتی که زباله‌ای در طبیعت می‌بینید، خود را مسئول بدانید و آن را بردارید و در کیسه زباله قرار دهید. «فرهنگ‌سازی کنید.»
- در طبیعت به‌ویژه جنگل و کوهستان اختلال و آلودگی صوتی ایجاد نکنید؛ در طبیعت از صدای طبیعت (صدای پرندگان و جانوران، رودخانه و برگ‌ها) لذت ببرید و از سر و صدا و بلند کردن صدای موزیک بپرهیزید، چرا که باعث اختلال در حیات وحش منطقه می‌شود.
- از یسازگاری و نمونه‌برداری خودداری کنید؛ می‌توانید خاطرات خود را با برداشتن عکس از جاذبه‌ها به ثبت برسانید و از برداشت هرگونه نمونه جانوری و گیاهی و زمین‌شناختی، رسوبات و فسیل‌های دریایی بپرهیزید، چرا که برداشت هر تکه از آن، چرخه اکوسیستم را برهم می‌زند.
- از تخریب گران طبیعت حمایت نکنید؛ در صورتی که با افرادی مواجه می‌شوید که از عناصر طبیعت برای درآمدزایی استفاده می‌کنند، آنها را با خرید خود حمایت نکنید.

- در طبیعت از مسیر تردد استفاده کنید؛ در رفت‌وآمدهای خود به طبیعت سعی کنید از مسیرهایی تردد کنید که کمترین خسارت و کمترین فرسایش را به طبیعت بزند.
- با مطالعه و آگاهی سفر کنید؛ برای سفر و برنامه خود مسئولیت‌پذیر باشید و کمی درباره منطقه مورد هدف مطالعه کنید و با آداب و رسوم و فرهنگ افراد منطقه آشنا شوید و به اعتادات و فرهنگ مردم بومی منطقه احترام بگذارید.
- با حافظان طبیعت همکاری کنید؛ با محیط‌بانان در مناطق محیط‌زیست و مسئولان گردشگری در سایت‌های مورد هدف همکاری کنید.
- به حریم ساکنان طبیعت احترام بگذارید؛ در مسیرهایی که با عشایر و خانواده‌های کوچنده (عشایر) مواجه می‌شوید، بدون هماهنگی به چادرهای آنها وارد نشوید و عکاسی نکنید، چرا که چادرهای آنها مانند خانه‌های ماست. تا می‌توانید از لباس هم‌رنگ با طبیعت استفاده کنید؛ برای رسیدن به اهداف زیست‌محیطی پیشنهاد می‌کنم، علاوه بر داشتن احساس مسئولیت، ابزارهایی مانند کیسه زباله، دوربین چشمی و عکاسی برای تماشای طبیعت و ثبت خاطرات، کتاب راهنما، نقشه منطقه و لباس مناسب و هم‌رنگ با طبیعت همراه داشته باشید.

ماهی‌های تزئینی را در آب‌های آزاد رها نکنید

گونه‌های ماهی موجود در پیرامون خود حمله کند. بر اساس همین ویژگی حتی مشکلاتی برای بقیه ماهی‌های آکواریوم ایجاد می‌کند، بنابراین تحت هیچ شرایطی نباید زبرا در آب‌های آزاد رها شود، چون اکوسیستم آبی حوزه را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و بقای سایر گونه‌های آبی را تهدید می‌کند.» او با بیان این که متأسفانه گاهی این ماهی‌ها در آب‌های آزاد رها می‌شوند، اظهار کرد:

«این موضوع هم مثل ماهی قرمز یک معضل بزرگ برای محیط زیست کشور ما به حساب می‌آید و از آن‌جا که «زبرا» یک گونه سلطه‌طلب است و از تخم و لارو سایر ماهی‌ها تغذیه می‌کند، به راحتی می‌تواند حیات و بقای سایر گونه‌ها را تحت تأثیر قرار دهد.»

اما این روزها به شکل گسترده‌تری در سطح شهر فروخته می‌شود و به دلیل زیبایی طرفدار دارد.» او با اشاره به ویژگی‌های ماهی «زبرا» در مورد آثار زیست‌محیطی این گونه هشدار داد و گفت: «زبرا ماهی گوشتخواری است که ممکن است به سایر

ماهی‌های تنگی و آکواریومی که برای مقاصد تزئینی در خانه نگهداری می‌شوند، موضوع دیگری است که به‌عنوان تهدید محیط‌زیست آبیان محسوب می‌شود. اولادزاد می‌گوید: «یکسری افراد سودجو هستند که این ماهی‌ها اعم از ماهی‌های شب عید یا ماهی‌های موسوم به زبرا که گوشتخوار هستند را عرضه می‌کنند و مردم برای تزئین خانه در آکواریوم می‌گذارند. در تقدیر بیشتر این ماهی‌ها نوشته شده است که می‌میرند، ولی بحث مهمتر این است که علاوه بر این که نوع عرضه و فروش ماهی‌ها مصداق حیوان‌آزاری تلقی می‌شود، نگرانی‌هایی هم در مورد تأثیرات مخرب این گونه‌های ماهی بر محیط زیست ایران وجود دارد. یکی از این گونه‌ها «زبرا» است که معمولاً برای آکواریوم‌ها استفاده می‌شود،

آفرودی‌ها جنگل‌ها را تخریب می‌کنند

توره‌های آفرود و مسافرتی جنگلی و کوهستانی تاگی‌ها مد شده است که ادعا می‌کنند علاقه‌مندان را به دل طبیعت می‌برند و از بکرترین مناطق جنگل‌ها و کوهستان‌ها برای مقاصد گردشگری و تجربه‌های جدید در سفر این چنینی استفاده می‌کنند. با این حال همین توره‌ها اگر نکته‌هایی را رعایت نکنند، می‌توانند یکی از عوامل مهم جنگل‌زدایی باشند. این خودروهای آفرودی از جاده خارج می‌شوند و وارد جنگل و کوهستان و مسیرهای صعب‌العبور می‌شوند و به این کار هم افتخار می‌کنند. از بین بردن جنگل‌ها مانند یک برنامه استعماری عمل می‌کند؛ استعمارگران درصد زیادی از گیاهان و حیوانات را برای سرگرمی یا خودخواهی‌های انسانی از بین می‌برند. زنجیره کشتن و تخریب منجر به ویرانی اولیه طبیعت می‌شود. پیشروی شهرها و ویلاها خودش تهدیدکننده جنگل‌هاست؛ حالا سفرهای آفرودی را به این آسیب‌های انسان‌ساز اضافه کنید. کاش الزامی وجود داشت تا به جای هر درختی که برای مصارف مختلف بریده می‌شود، گیاهی کاشته می‌شد. این کارشناس محیط زیست معتقد است ما انسان‌ها باید زندگی کنیم و به دیگر موجودات زنده اجازه زندگی بدهیم؛ آفرودسوارها حریم جنگل‌ها را می‌شکنند و اکوسیستم را به هم می‌زنند. خیلی ساده‌است ما وقتی وارد منطقه‌ای می‌شویم با یک سیمای بصری بکر و زیبا مواجه شده و وقتی برمی‌گردیم با مخروبه مواجه می‌شویم؛ باعث تأسف است. متأسفانه جشن‌های جدیدی هم وجود دارد که تازه‌مد شده‌است مثل جشن‌های رنگ‌مطمنان در روزهای عید پررنگ‌تر و بیشتر می‌شود. ما فقط می‌توانیم توصیه کنیم مردم همراه این توره‌ها نشوند؛ چون این حرکت‌ها بسیار برای طبیعت مضر و نیاز است که با آنها برخورد شود.